

Thằng Phải Gió

Truyện ngắn của Nguyễn Ngọc Hoa

Cuối mùa hè, chiều thứ Hai trước tuần lễ Đại học Khoa học Kỹ thuật Minh Đức khai giảng niên khóa mới, anh Quý cho mời các trưởng phòng thí nghiệm lên họp ở văn phòng. Anh tươi cười giới thiệu từng nhân viên với một thanh niên trạc tuổi tôi, tóc để dài, và áo quần cầu thả,

“Đây là anh Hà Kiên Phong tiến sĩ Vật lý Nguyên tử ở Đại học Stanford mới ở Hoa kỳ về. Đi du học sau khi đậu bằng Cử nhân Khoa học, anh lấy PhD (Doctor of Philosophy) mà chỉ mất có bốn năm. Anh tình cờ ghé qua đây nhằm lúc tôi dự định tuyển dụng một giáo sư tiến sĩ chính thức cho trường mình, nhưng anh chưa nhận lời vì còn muốn thảo luận với các anh về những thành tựu khó tin trong việc thiết lập các phòng thí nghiệm.”

“Tôi và Phong quen nhau từ hồi học ngoài Huế,” tôi nói với anh Quý.

Thằng Hoàng Trưởng phòng Điện tử cũng tốt nghiệp ở Hoa kỳ về hỏi thằng Phong,

“Thế thì anh được Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa kỳ (hay USAID) cấp học bổng ‘Lãnh đạo’ (‘Leadership’) đi du học, phải không?”

“Dạ phải,” thằng Phong từ tốn.

“USAID chỉ cho phép học một văn bằng, đậu xong là phải hồi hương. Làm sao anh đậu cả Cao học (Master) lẫn Tiến sĩ?”

“Ban đầu tôi học Master, giáo sư hướng dẫn là một khoa học gia đang nghiên cứu một dự án quan trọng cho bộ Quốc phòng Mỹ. Tôi giúp giáo sư thực hiện công tác ấy, ông đề nghị tôi theo đuổi dự án đến cùng và dùng kết quả nghiên cứu để soạn luận án tiến sĩ. Sau khi tham khảo với USAID và bộ Ngoại giao Mỹ, Stanford đặc cách cho tôi học bằng lên PhD mà không cần đậu Master. Do đó, tôi chỉ có bằng tiến sĩ.”

Tôi góp ý để giải thích giùm người bạn cũ,

“Cô bạn tôi học kỹ sư hóa học ở Stanford cùng thời với Phong. Cô ấy kể, ngày lễ tốt nghiệp – người Mỹ gọi là ‘commencement’ hay ‘sự khởi đầu,’ Phong đứng ở hàng dành cho ứng viên tiến sĩ chờ gọi tên lên lãnh bằng, mọi người tưởng chàng ta đứng nhằm hàng và hươ tay hươ chân gọi ơi ới, và chàng tỉnh bơ vờ như không nghe thấy.”

“Thì ra cô Quỳnh Châu là bạn của mày?” thằng Phong ngạc nhiên.

“Đúng vậy. Cô ấy về cùng một lượt với mày tháng trước.”

“Tao có chuyện riêng muốn nói với mày, khi nào rảnh cho tao gặp?”

“Chiều thứ Năm tao mới có thì giờ; hẹn gặp mày bốn giờ chiều ở phòng Máy Điện.”

Thằng Phong cùng học đệ thất (lớp 6) nhưng khác lớp với tôi ở trường trung học Hàm Nghi Huế. Suốt bốn năm trung học đệ nhị cấp, nó có tiếng học giỏi và được thầy cô thương mến, trong khi tôi tứ thời có tên trong bảng phong thần gồm những đứa nghịch ngợm và phá phách. Cuối năm đệ tứ (lớp 9), nó lãnh phần thưởng danh dự toàn trường nên rất tự cao tự đại, nhưng trong kỳ thi Trung học Đệ nhất cấp, tôi đậu thủ khoa hội đồng Hàm Nghi với hạng Bình trong lúc nó đậu thứ nhì với hạng Bình thứ. Lên đệ nhị cấp ở trường Quốc Học, tôi với nó lại học khác lớp đệ tam (lớp 10). Về khả năng học hành, tôi kiêu căng liệt nó vào loại “cao thủ hạng ba”; hạng nhất

hay hạng nhì dành cho tôi và thằng Công cùng lớp (hai đứa giỏi ngang nhau, khó phân biệt hơn kém).

Thế rồi đám học sinh đệ tam qua tuổi dậy thì và sắp thành người lớn. *Ngựa ô trở mã thành rồng*, thằng Phong làm đầu têu chuyên tay cho bạn đọc những tập *pơ-luya* (pelure) mỏng đánh máy lem nhem mà các chàng chỉ dám kiểm chỗ thanh vắng nghiền ngẫm một mình. Tập “sách” được truyền tụng nhiều nhất mang nhan đề *Bảy Đêm Khoái Lạc* mà dịch giả khuyết danh cho biết đã dịch từ “tác phẩm” *Les sept nuits de nocces* (Bảy đêm tân hôn). Dân Quốc Học gọi thằng Phong là “vua may tay” vì nghe đầu nó chuyên nghề “may tay,” hay “thăm chị Năm,” tức là dùng bàn tay năm ngón để tự . . . hưởng thú mây mưa.

Sau khi đậu Tú tài II, ngày thi tuyển vào trường Cao đẳng Điện học, thằng Phong bị ốm liệt giường không dự thi nhưng sau đó khoa trường rằng nếu không bị ốm, nó sẽ đậu như chơi và xếp hạng cao hơn tôi. Nó học Vật lý Nguyên tử ở Đại học Khoa học Sài Gòn, và năm cuối cùng của chương trình cử nhân, nó ở trọ trên căn gác nhỏ trong khu xóm Nguyễn Thiện Thuật. Nhà không có trẻ con, vợ chồng chủ nhà đi vắng suốt ngày, và quanh quẩn chỉ có bà cụ già lúc nào cũng bận rộn thu dọn dưới bếp. Bà cụ người Nam thật thà như đếm, thương “cậu Huế” cô thân độc một xa gia đình thiệt tội.

Hôm ấy, trên căn gác đầu hiu, nghĩ đến bài học sinh lý vỡ lòng từ những xấp giấy *pơ-luya*, thằng Phong nổi hứng trở nghề làm “thợ may.” Ngờ đâu, bà cụ tình cờ bước lên cầu thang và thấy “cậu Huế” nằm lẩn giữa sàn nhà, thân hình co quắp, và cánh tay giật lên giật xuống lia lịa. Thôi chết rồi, “cậu Huế” bị kinh phong! Kinh phong là triệu chứng của một số bệnh thần kinh; khi bệnh nhân lên cơn, tay chân co giật và có khi mình lạnh và miệng sủi bọt. Bà cụ kinh hoảng vội vàng hô hoán lên. Hàng xóm ủa sang; người thì lấy muỗng cạy miệng đặt vào giữa hai hàm răng (để khỏi cắn lưỡi), người thì giữ chặt chân tay (cho khỏi giật), và người thì lấy dầu thoa bóp hai bên màng tang. Thấy ai nấy đều lo lắng xôn xao, lại không thể giải thích hành động quái dị của mình, nó không có cách nào khác hơn là tiếp tục . . . bị kinh phong.

Trong số các người hàng xóm tốt bụng có ông thầy chích thuốc dạo. Ông hô bọn con nít chạy kêu xích lô máy, lấy mền trùm kín “cậu Huế” vào trong (cho khỏi gió máy), chạy xe Honda theo, và đưa nó vào phòng cấp cứu bệnh viện Chợ Rẫy. Khu Thần kinh của bệnh viện vừa được Hoa Kỳ tân trang với những dụng cụ tối tân nhất, và nhân viên được huấn luyện theo kỹ thuật tân tiến nên thủ tục nhận bệnh nhân tiến hành mau chóng. Thằng Phong được gửi qua một chuỗi thử nghiệm định bệnh, trong đó quan trọng nhất là phép đo chấn động của não mà kết quả là não động đồ.

Ở khu Thần kinh của bệnh viện, một khi đã bị xem là bệnh nhân tâm thần thì có giải thích cách mấy cũng không ai thèm nghe, và các nhân viên an ninh sẵn sàng ra tay buộc phải tuân lệnh y tá hay bác sĩ. Vì vậy, khi bị cạo đầu để chạy não động đồ, thằng Phong ứa nước mắt lặng lẽ nhìn mái tóc *hippie* o bế bấy lâu nay rơi lả tả dưới lưỡi dao cạo sắc lẹm của ông y công lực lưỡng. Bác sĩ trực quyết định gửi nó sang khu bệnh nhân, nơi điều trị những người *mát dây* thực sự, và giữ lại một tuần lễ để quan sát trong lúc chờ đợi vị bác sĩ chuyên khoa là một giáo sư Đại học Y khoa Sài Gòn đi Huế giảng dạy trở về.

Thằng Phong lo sợ tột cùng vội nhờ ông hàng xóm nhắn mấy đứa bạn thân đến Đại học xá Minh Mạng tìm tôi cầu cứu. Vào Chợ Rẫy, tôi xót xa trước hình hài tang thương của bạn: đầu tóc cạo vội nhám nhuốc, da đầu loang lổ mấy vết sẹo, dấu tích của thời thơ ấu nghịch ngợm, mặt hốc hác vì thiếu ngủ, và đôi mắt thất thần sau đêm kinh hoàng trong thế giới người bệnh tâm thần. Nó thuật lại sự việc trên căn gác Nguyễn Thiện Thuật và bật khóc, “Mày làm sao cứu tao ra, tao đội ơn mày.”

Tôi kiếm một xấp giấy khổ lớn kẻ ô vuông, loại giấy dùng làm đơn, và biểu thằng Phong viết đơn gửi bác sĩ Quản đốc khu Thần kinh, kể hết ngọn ngành, và xin được xuất viện. Tôi không cho nó biết vị quản đốc ấy là chú Tài em họ cha. Tôi đến thăm chú, được đưa ra nhà hàng Đồng Khánh Chợ Lớn và cho ăn uống no nê, và nhờ can thiệp cho nó về nhà. Chú không thắc mắc tại sao bạn tôi thành bệnh nhân bất đắc dĩ, và tôi cũng không nói.

* * *

Trong phòng thực tập máy điện, tôi ngồi ở chiếc bàn giấy cạnh bảng đen, mời thằng Phong ngồi trước mặt, và khép hờ cánh cửa thông sang văn phòng làm việc. Hôm nay nó ăn mặc chững chạc và thu vén mái tóc gọn gàng, và vẻ mặt nó buồn tênh,

“Hôm thứ Hai tao đến đây chỉ cốt gặp mày. Không dè khi vào văn phòng hỏi thăm thì gặp ông Quý hỏi chuyện rồi nhân cơ hội mời tao làm giáo sư và sau đó hội họp với các nhân viên cơ hữu của đại học. Thật ngoài ý muốn, xin lỗi *nghen*.”

“VẬY SAO?” tôi dè dặt.

“Không phải để khoe khoang hay tranh đua hơn kém với mày; thời đó đã qua lâu rồi. Mà nhờ mày giúp tao một việc – lần này nữa thôi.”

Thằng Phong kể, sau biến cố bị *cầu gia đạo* (cạo da đầu), nó hổ mặt lẩn tránh bạn bè, ngày đêm lao mình vào việc học, và quyết chí đậu cao để lấy học bổng đi du học. Xa lánh cả ý trung nhân đã ước hẹn trăm năm là Phương Huyền, lúc ấy học Luật năm thứ hai, và xuất ngoại không một lời từ giã. Sang Hoa kỳ, nó tiếp tục vùi đầu vào sách vở, miệt mài nghiên cứu khoa học, và cố quên đi lỗi lầm của mình cũng như hình bóng của người yêu. Nó nói như muốn khóc,

“Trong bốn năm ở Mỹ, không một giây phút nào mà tao không nghĩ đến Huyền, và không một thoáng may mắn nào mà tao có nghĩ ý hẹn hò với người con gái khác.”

“Tao làm được gì cho mày?”

“Tao mong gặp Huyền một lần cuối, cúi đầu cho nàng xỉ vả mắng nhiếc cho đã giận, và van xin nàng tha lỗi rồi chia tay, để nàng về lại với người yêu hay người chồng hiện tại. Cô Quỳnh Châu nói chỉ có mày mới giúp được tao.”

Tôi động lòng vì lời lẽ thiết tha của thằng Phong,

“Nếu bây giờ tao giả sử – giả sử thôi – Huyền chưa có người yêu mới, liệu mày có năn nỉ van xin cầu mong nối lại tình cũ hay không?”

“Nếu Huyền cho phép điều đó, biểu nhảy vào lửa tao cũng nhảy hay nhào xuống sông chết trôi tao cũng nhào.”

“Mày là thằng ngu đần và dại dột, nhưng được cái thành thực và chung thủy nên có thể đáng được cô em tao đoái thương,” tôi đứng dậy gọi lớn vào trong, “Huyền ơi, cô nghe thằng Phong nói gì không?”

“Anh ơi, miệng ăn mắm ăn muối đừng nói gở không nên,” từ văn phòng tôi Phương Huyền mở cửa bước ra ôm chầm lấy thằng Phong mà nước mắt chảy ròng ròng.

“Em tha tội cho anh,” thằng Phong mếu máo.

Tôi đi ra quán sinh tố ngoài đường uống Coca-Cola và hút thuốc lá, để cho đôi tình nhân cách biệt lâu ngày tự do kể lể nỗi niềm thương nhớ với nhau. Khi tôi trở lại, thằng Phong và Phương Huyền tay trong tay, mắt hai đứa đỏ hoe, nhưng miệng cười rạng rỡ. Nàng chửi mồi,

“Anh Phong hỏi thật nhiều chuyện, em không biết bắt đầu từ đâu nên đợi anh trả lời.”

“Nó đã biết cô là con đầu lòng của chú Tài, tức là em họ của anh chưa? Và Quỳnh Châu là học trò dạy kèm của anh và bạn học Gia Long của cô, hàng tuần nàng viết thư tường thuật công việc thường ngày của nó và đoán chắc nó vẫn một lòng thương yêu cô? Và chú tím thương con gái lòng dạ sắt son nên đã tán trợ quyết định đợi nó trở về của cô?”

“Tội nghiệp Huyền, cho anh cơ hội đền bù lại những buồn đau em trải qua,” thằng Phong đưa tay hứa.

Trước khi cùng Phương Huyền ra về, thằng Phong nhớ ra và nêu lên câu hỏi cuối cùng,

“Ông già của Huyền là chú mày, vậy tờ đơn ngày xưa mày bắt tao viết dùng để làm gì?”

“Để làm bằng chứng truyền lại cho hậu thế! Ngàn năm một thuở, trên giấy trắng mực đen đương sự thú nhận làm chuyện đáng . . . lưu danh thiên cổ, để đầu gối mà có?”

Mỗi lần gặp mặt thằng Phong, tôi không quên nhắc ngày xưa đám bạn đồn rằng nó “may tay” quá độ khiến cho tay phải lớn hơn tay trái. Ngày đó, từ cái tên “thằng Kinh Phong” trúng gió, nó trở thành “thằng phải gió” và bị chọc ghẹo bằng bài ca dao,

*Hôm qua lên núi hái chè,
Gặp thằng phải gió nó đè em ra.
Lạy van nó cũng chẳng tha,
Nó đem nó đút cái mả cha nó vào.*

Hai tháng sau, thằng Phong cưới Phương Huyền và trở thành em rể tôi. Ngoài mặt thì chế giễu thằng Phong, nhưng trong thâm tâm tôi hết sức vui mừng. Sau bốn năm dài chờ đợi mỏi mòn, Phương Huyền xứng đáng được hạnh phúc suốt đời bên cạnh người yêu. Hiển nhiên, ông Trời không phụ tấm lòng chung thủy của nàng.

Nguyễn Ngọc Hoa

Ngày 28 tháng Hai, 2018